

ОН**ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ****TRADE UNION OF EDUCATION AND
SCIENCE WORKERS OF UKRAINE**

Юридична адреса: 01012, м. Київ, Майдан Незалежності, 2
Адреса для листування: 04071, м. Київ, вул. Ярославська, 6
Тел./факс: +380 (44) 462-51-90

2, Maidan Nezalezhnosti, Kyiv, Ukraine, 01012
Tel./fax: +380 (44) 462-51-90

E-mail: profspilka.osv@gmail.com
Website: www.pon.org.ua

Розрахунковий рахунок № 26009000031721 в ПАТ «Укрсоцбанк», МФО 300023, КОД ЄДРПОУ 02605316

29.03.2016 № 02-5/215

Голові Комітету з питань науки і освіти
Верховної Ради України
Л.М. Гриневич
Народним депутатам України – членам
комітету

Шановна Ліліє Михайлівно!
Шановні народні депутати України!

ЦК Профспілки працівників освіти і науки України висловлює позицію працівників освіти з приводу проекту закону «Про освіту», реєстраційний № 3491, який вже досить тривалий час обговорюється у суспільстві та знаходиться на розгляді владних структур, зокрема щодо фінансового забезпечення освітньої галузі, майбутніх державних гарантій педагогічним, науково-педагогічним працівникам, спеціалістам закладів освіти на рівень та умови оплати їхньої праці, робочого часу тощо.

Вважаємо неприпустимим узаконення оплати праці зазначених працівників на основі тарифної сітки. Вкотре наголошуємо, що на даний час жодним Законом України не передбачено норм про оплату праці працівників бюджетної сфери на основі Єдиної тарифної сітки, яка є найбільш зручним механізмом, що дозволяє встановлювати в ручному режимі розмір оплати праці бюджетників, застосовуючи всілякі «регресивні» коефіцієнти, етапи їх запровадження, вводити на рівні Уряду не передбачений законами розмір базового окладу, який не відповідає мінімальній зарплаті тощо.

Намагання найвищих органів законодавчої та виконавчої влади узаконити систему оплати праці педагогічних, науково-педагогічних та інших категорій працівників освіти на основі Єдиної тарифної сітки Рішенням Конституційного Суду від 22.05.2008 № 10-рп/2008 визнано такими, що не відповідають Конституції України.

Оскільки зміни, внесені до статті 57 Закону України «Про освіту» Законом України від 28.12.2007 № 107-VI «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» щодо надання педагогічним працівникам, які працюють у сільській місцевості і селищах міського типу, а також пенсіонерам, які раніше працювали педагогічними працівниками в цих населених пунктах і проживають у них, пільг на безоплатне користування житлом з опаленням та освітленням за умови, якщо їх розмір у грошовому еквіваленті разом із середньомісячним сукупним доходом працівника за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 № 10-рп/2008 визнано

такими, що не відповідають Конституції України, з частини 3 статті 58 законопроекту необхідно вилучити слова «Зазначені пільги надаються за умови, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України».

Згідно з пунктом 5 цього Рішення Конституційного Суду положення Закону України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України», визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України цього Рішення.

Неприпустимою вважаємо норму частини 3 статті 56 законопроекту, щодо прийняття на роботу педагогічних працівників шляхом укладання трудового договору за результатами конкурсного відбору. Наполягаємо на такій редакції частини 3 статті 56: «Педагогічні працівники приймаються на роботу шляхом укладання трудового договору. Науково-педагогічні працівники приймаються на роботу шляхом укладання трудового договору згідно з законом за результатами конкурсного відбору в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.».

Категорично не погоджуємося з нормою частини 1 статті 78 законопроекту стосовно забезпечення державою асигнувань на освіту в розмірі не меншому 7 відсотків валового внутрішнього продукту. Як уже неодноразово наголошувалося, зокрема й під час парламентських слухань на тему «Правове забезпечення реформи освіти в Україні», що відбулися 9 грудня 2015 року, та в зауваженнях і пропозиціях до проекту Рекомендацій Верховної Ради України, що підтримано також особистими підписами понад півмільйона освітян, фактичні обсяги фінансування освіти в розмірі 6-7% внутрішнього валового продукту забезпечують лише часткове фінансування навчальних закладів за комунальні послуги, оплата за які у вищих навчальних закладах здійснюється переважно за рахунок власних коштів. Не в повній мірі фінансується стипендіальне забезпечення. Інші потреби навчальних закладів та установ освіти забезпечуються в мізерних розмірах. Видатки в такому обсязі забезпечують лише 40% потреби на оплату праці педагогічних, науково-педагогічних працівників та спеціалістів освіти в розмірах, гарантованих статтею 57 чинного Закону України «Про освіту».

Тому наполягаємо на такій редакції частини 1 статті 78 законопроекту: «Держава забезпечує бюджетні асигнування на освіту в розмірі, не меншому десяти відсотків валового внутрішнього продукту».

Зважаючи на позицію Комітету щодо залежності розмірів посадових окладів та ставок заробітної плати педагогічних, науково-педагогічних працівників від мінімальної заробітної плати, ЦК Профспілки наполягає на врахуванні при винесенні на розгляд парламенту пропозицій щодо редакції статей 56, 58, 61, 78 законопроекту, які стосуються фінансування галузі, трудових гарантій держави цим працівникам, а також спеціалістам закладів освіти.

Крім того, у частині 2 статті 11 необхідно визначитися з циклом дошкільної освіти для дітей віком від 2 до 3 років, оскільки передбачено, що дошкільна освіта раннього циклу розвитку дитини – це вік від народження до 2 років, а цикл передшкільної освіти – вік від 3 років до початку навчання в школі.

Потребують узгодження статті 14 та 66 законопроекту щодо забезпечення підвезення учнів, оскільки в частині 6 статті 14 йдеться про підвезення осіб, які

здобувають повну загальну середню освіту, а в 66 – про підвезення учнів лише закладів початкової та базової середньої освіти.

У частині 2 статті 26 законопроекту в реченні щодо застосування контрактної форми трудового договору до всіх керівників закладів освіти необхідно виписати: «Щодо керівників закладів освіти державної власності застосовується контрактна форма трудового договору.», оскільки статтею 20 чинного закону вимога щодо обов'язковості контракту стосується лише керівників навчальних закладів, що є у загальнодержавній власності.

Стаття 40 потребує доповнення частиною 4 у редакції: «Документи про загальну середню освіту, а також про професійну та вищу освіту для осіб, які навчаються за державним замовленням, виготовлюються за рахунок коштів Державного бюджету України. Виготовлення документів про позашкільну освіту для учнів державних і комунальних позашкільних навчальних закладів здійснюється відповідно за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів.». Такі гарантії на безоплатне отримання учнями, здобувачами освіти документів про освіту передбачено чинними законами в галузі освіти.

Зі статті 52 з учасників освітнього процесу необхідно вилучити таку не визначену нормами чинного законодавства категорію, як «фахівці-практики».

Не можуть бути підтримані пропозиції щодо встановлення закладом освіти, тобто керівником закладу, порядку безоплатного користування бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів закладу освіти без залучення трудового колективу. Тому частина 1 статті 54 потребує доповнення нормою про встановлення такого порядку за погодженням з трудовим колективом чи на умовах колективного договору.

Стаття 57 законопроекту потребує доповнення нормою щодо забезпечення осіб, які здобувають профільну середню освіту у закладах освіти не за місцем проживання, не лише гуртожитками, а й підвезенням до місця навчання і додому. Частина 3 цієї статті потребує доповнення нормами щодо забезпечення органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади безоплатним гарячим харчуванням не лише дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», які навчаються у дошкільних закладах освіти та учнів 1-4 класів, а усіх учнів 1-4 класів та учнів 5-11 (12) класів з сімей, які отримували допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», які до введення антисоціальних Законів України від 28.12.2014 р. № 79-VIII, від 28.12.2014 р. № 80-VIII, від 24.12.2015 р. № 911-VIII, в обов'язковому порядку забезпечувалися безоплатним харчуванням та обідами у загальноосвітніх навчальних закладах. Необхідно замість редакції «інших категорій осіб, визначених законом» виписати «інших категорій осіб, визначених спеціальними законами».

У частині 5 статті 59 необхідно доповнити останнє речення, виклавши його в редакції: «Підвищення кваліфікації педагогічного працівника може оплачуватися засновником закладу освіти, закладом освіти, в якому він працює, педагогічним працівником, а також іншими фізичними та юридичними особами, якщо педагогічний працівник не є працівником комунального чи державного закладу освіти.». Частина 6 цієї статті викласти в редакції: «Порядок матеріального

забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних працівників затверджується Кабінетом Міністрів України.».

Частину 2 статті 60 викласти у редакції: «Робочий час педагогічних працівників, залежно від їх посад, включає навчальну, виховну, методичну та іншу педагогічну роботу, за виконання окремих видів якої встановлюється додаткова оплата.». Частину 3 цієї статті викласти у редакції: «Обсяг та перелік видів роботи науково-педагогічних працівників встановлюється закладом освіти та закріплюється у трудовому договорі у межах, визначених законодавством.

Обсяг та перелік видів роботи педагогічних працівників встановлюється закладом освіти, закріплюється у трудовому договорі та під час тарифікації відповідно до законодавства.». Частину 4 викласти у редакції: «Норми навчального навантаження педагогічних і науково-педагогічних працівників на одну ставку встановлюються спеціальними законами та не можуть бути збільшені порівняно з чинними законами».

Доповнити статтю 64 щодо повноважень центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки редакцією такого змісту: «визначає мінімальні нормативи матеріально-технічного, фінансового забезпечення навчальних закладів;»

Зі статті 66 вилучити норми про надання права реорганізовувати і ліквідовувати заклади дошкільної, початкової та позашкільної освіти, яке було надано їм антисоціальним законом «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28.12.2014 № 76-VIII, виклавши пункти 1-6 частини 2 у редакції:

«1) відповідають за реалізацію державної політики у сфері освіти та забезпечення якості освіти на відповідній території, забезпечення доступності дошкільної, початкової, базової та повної середньої освіти, позашкільної освіти;

2) планують та забезпечують розвиток мережі закладів дошкільної, початкової та базової, повної середньої освіти, позашкільної освіти;

3) реорганізація або ліквідація діючих комунальних закладів дошкільної, початкової та позашкільної освіти, допускається лише за згодою територіальної громади (загальних зборів) села, селища, міста або на підставі результатів місцевого референдуму;

4) закріплюють за закладами середньої освіти територію обслуговування (крім випадків, встановлених спеціальними законами);

5) гарантують доступність середньої освіти та забезпечення потреби у дошкільній та позашкільній освіті для всіх громадян, які проживають на відповідній території;

6) забезпечують та фінансують підвезення учнів до закладів початкової, базової та повної середньої освіти, і у зворотному напрямку;».

У повноваженнях місцевих рад, передбачених частиною 3 статті 66, замість слів «початкової та базової середньої освіти» виписати «початкової, базової та повної середньої освіти».

Назву статті 70 викласти у редакції: «Державно-громадське управління та соціальне партнерство у сфері освіти» та доповнити цю статтю частиною 5 такого змісту:

«5. Взаємодія органів влади та місцевого самоврядування, а також закладів освіти з громадськими професійними об'єднаннями громадян та їх організаціями у сфері освіти здійснюється відповідно до Законів України «Про соціальний діалог»,

«Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності, «Про колективні договори і угоди» та інших норм законодавства.».

Досить суперечними є пропозиції, передбачені частиною 13 статті 78, щодо здійснення державою фінансування здобуття особою загальної середньої освіти у приватному закладі освіти, що має ліцензію і працює за акредитованою освітньою програмою, за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів шляхом передачі такому закладу освіти цільового обсягу коштів у розмірі фінансового нормативу (з урахуванням відповідних коригуючих коефіцієнтів) бюджетної забезпеченості одного учня загальноосвітнього навчального закладу. Їх реалізація може призвести до перетворення комунальних закладів освіти у приватні, а також до комерціалізації освіти, що є неприпустимим. У цьому контексті є сумнівними норми частини 6 статті 22 щодо надання закладу освіти у статусі підприємства права одержувача бюджетних коштів. Згідно зі статтею 53 Конституції України доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах забезпечує держава.

Закон України «Про освіту» у новій редакції має бути введений одночасно у повному обсязі. Тому пропозиції, які передбачені прикінцевими та перехідними положеннями щодо набуття чинності частиною першою та третьою статті 11 та абзацом першим частини другої статті 52, з 1 вересня та з 1 січня 2018 року відповідно, мають бути вилучені. До того ж, що ці положення не узгоджено з нумерацією статей доопрацьованого законопроекту.

ЦК Профспілки ще раз наголошує на необхідності дотримання норм статті 22 Конституції України, відповідно до якої при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Вважаємо неприпустимим економити на освітянській галузі та наголошуємо на збереженні в новому Законі України «Про освіту», як мінімум на найближчу перспективу, гарантій щодо рівня оплати праці педагогічних, науково-педагогічних працівників та спеціалістів освіти та їх реалізацію, а в подальшому - досягнення європейського рівня з установленням залежності від внутрішнього валового продукту на душу населення.

Додаток: на 9 аркушах.

З повагою
Голова Профспілки

Г.Ф. Труханов